

СТАН ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ СПОРТИВНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗСО

Проаналізовано стан військово-патріотичного виховання молодших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності в закладах загальної середньої освіти. З'ясовано причини, які перешкоджають підвищенню ефективності військово-патріотичного виховання молодших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності. Визначено рівні військово-патріотичної вихованості молодших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності.

Ключові слова: *військово-патріотичне виховання, молодші підлітки, заклади загальної середньої освіти, спортивно-ігрова діяльність.*

На сучасному етапі розвитку України, коли існує загроза втрати державної незалежності та територіальної цілісності країни, виникла нагальна потреба здійснення системних заходів, спрямованих на підвищення ефективності військово-патріотичного виховання молодших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Досить детально висвітлили проблему військово-патріотичного виховання учнівської молоді в закладах загальної середньої освіти науковці: Аронов (1989), Шаповалов, & Діхтяренко (2019), Єрмоєнко (2014), Івашковський (2010), Коломоєць (2011), Остапенко, Зубалій, & Тимчик (2019) та інші.

З метою виявлення чинників активізації військово-патріотичного виховання учнів 5–6 класів у процесі спортивно-ігрової діяльності нами вивчався існуючий стан військово-патріотичного виховання учнів 5–6 класів в закладах загальної середньої освіти. Результати опитування щодо ставлення молодших підлітків та керівників гуртків (секцій) до різних форм спортивно-ігрової діяльності в закладах загальної середньої освіти представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Ставлення молодших підлітків та керівників гуртків (секцій) до різних форм спортивно-ігрової діяльності

Форми виховної роботи	Керівники гуртків (секцій)	Учні 5-6 класів
Участь в організації «Пласт»	13,0 %	8,4 %
Участь у національній дитячо-юнацькій військово-спортивній грі «Хортинг-Патріот»	9,8 %	27,8 %
Змагання з військово-прикладних видів спорту	22,8 %	23,2 %
Участь у військово-спортивній грі «Сокіл» («Джура»)	26,7 %	21,4 %
Участь у фізкультурно-оздоровчому патріотичному комплексі «Козацький гарт»	18,7 %	11,4 %
Участь в інших формах військово-патріотичного виховання	9,0 %	7,8 %

Результати опитування свідчать, що керівників гуртків та секцій з військово-патріотичного виховання закладів загальної середньої освіти віддають перевагу таким формам військово-патріотичного виховання: військово-спортивній грі «Сокіл» («Джура»); змаганням з військово-прикладних видів спорту; фізкультурно-оздоровчому патріотичному комплексу «Козацький гарт».

Результати опитування молодших підлітків закладів загальної середньої освіти свідчать, що учні 5–6 класів віддають перевагу ігровим та змагальним формам військово-патріотичного виховання (національна дитячо-юнацька військово-спортивна гра «Хортинг–Патріот» – 27,8 %, змагання з військово-прикладних видів спорту – 23,2 %, участь у військово-спортивній грі «Сокіл» («Джура») – 21,4 %).

Аналіз стану військово-патріотичного виховання учнів 5–6 класів у процесі спортивно-ігрової діяльності показав, що традиційні форми та методи військово-патріотичного виховання не завжди сприяють формуванню в учнів мотивації до активної участі у запропонованих формах військово-патріотичного виховання, а саме в організаціях: «Пласт», фізкультурно-оздоровчому патріотичному комплексі «Козацький гарт», військово-спортивній грі «Сокіл» («Джура»).

Результати анкетування молодших підлітків за показниками розуміння значущості військово-патріотичного виховання, як важливої складової

життєдіяльності, дозволили визначити три рівні (табл. 2).

Таблиця 2

Кількісні показники ступеня розуміння учнями 5–6 класів значущості військово-патріотичного виховання у процесі спортивно-ігрової діяльності

Ступінь прояву розуміння значущості військово-патріотичного виховання	Групи	Учні закладів ЗСО	
		учні 5 класів	учні 6 класів
		%	%
Високий	Е	13,6	12,2
	К	14,5	14,1
Середній	Е	23,0	21,0
	К	24,8	17,7
Низький	Е	63,4	66,8
	К	60,7	68,2

З таблиці видно, що в школярів 5 класів високий ступінь прояву розуміння значущості військово-патріотичного виховання, як важливої складової життєдіяльності, у процесі спортивно-ігрової діяльності зафіксований у 13,6 % респондентів ЕГ і 14,5 % у КГ. Серед молодших підлітків 6 класів високий ступінь прояву розуміння значущості військово-патріотичного виховання у процесі спортивно-ігрової діяльності показали відповідно 12,2 % учнів ЕГ, у контрольних групах 14,1 % учнів. Низький рівень розуміння значущості військово-патріотичного виховання у процесі спортивно-ігрової діяльності продемонстрували 63,4 % молодших школярів 5 експериментальних груп і 60,7 % контрольних груп. Серед молодших підлітків 6 класів низький рівень розуміння значущості військово-патріотичного виховання у процесі спортивно-ігрової діяльності продемонстрували відповідно 66,8 % учнів ЕГ і 68,2 % КГ.

Результати анкетування молодших підлітків щодо військово-патріотичної вихованості у процесі спортивно-ігрової діяльності подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Кількісні показники військово-патріотичної вихованості в учнів 5–6 класів, у %

Рівні військово-патріотичної вихованості	учні 5 класів	учні 6 класів
	%	%
Високий	14,0	15,6
Середній	26,5	27,8
Низький	59,5	56,6

Відтак результати проведеного констатувального етапу дослідження дали змогу умовно визначити три групи учнів 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти за показниками військово-патріотичної вихованості в процесі спортивно-ігрової діяльності: низький, середній і високий. Високий рівень військово-патріотичної вихованості мають 14,0 % учнів 5-х класів і 15,6 % учнів 6 класів, середній – 26, 5 % учнів 5-х класів і 27,8 учнів 6 класів, низький – 59,5 % учнів 5-х класів і 56,6 % учнів 6-х класів.

Список використаних джерел

1. Аронов, А. А. (1989). *Виховувати патріотів*. Москва: Просвіта. 175.
2. Єрмоєнко, Е. А. (2014). *Хортинг – національний вид спорту України*. Київ: «Паливода А. В.». 1064.
3. Івашківський, В. В. (2010). *Теоретико-методичні засади виховання старшокласників як суб'єктів громадянського суспільства*. Київ: «Паливода А.В.». 138.
4. Коломоєць, Г. А., Тимченко, В. В. (2011) *Методичні рекомендації щодо проведення Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри «Зірниця»*. Київ, 11.
5. Остапенко, О. І. (ред.), Зубалій, М. Д., & Тимчик, М. В. (2019). *Методика формування у старшокласників готовності до захисту Вітчизни в різних типах закладів освіти. Методичний посібник*. Кропивницький: Імекс-ЛТД. 168. Взято з <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717905>
6. Шаповалов, Б. Б. (Ред.), & Діхтяренко, З. М. (2019). *Методичний інструментарій формування у старшокласників готовності до захисту Вітчизни. Методичний посібник*. Кропивницький: Імекс-ЛТД., 157. Взято з <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718459>

А.Е. Бойко
м. Київ

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗА ГУМАНІТАРНИМ НАПРЯМОМ

В статті представлено результати дослідження модернізації позашкільної освіти за гуманітарним напрямом в Україні на основі узагальнення результатів проведеного формувального експерименту. Впровадження в освітній процес оновленого змісту та технологій позашкільної освіти для гуртків гуманітарного напрямку підтвердило ефективність розробленої методики.

Ключові слова: технології позашкільної освіти, модернізація освітнього процесу, заклади позашкільної освіти, гуманітарний напрям.

Формувальний етап дослідження модернізації організації позашкільної освіти за гуманітарним напрямом було спрямовано на впровадження в освітній процес діяльності закладів позашкільної освіти педагогічних технологій на